

I

(Usnesení, doporučení a stanoviska)

DOPORUČENÍ

RADA

DOPORUČENÍ RADY

ze dne 28. června 2011

Mládež v pohybu – podpora mobility mladých lidí ve vzdělávání

(2011/C 199/01)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na články 165 a 166 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Ve svém sdělení ze dne 3. března 2010 s názvem „Evropa 2020 – Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění“ stanovila Komise jako jednu z priorit rozvoj ekonomiky založené na znalostech a inovacích („inteligentní růst“) a vyzdvihla jednu ze stěžejních iniciativ (Mládež v pohybu), jejímž cílem je zlepšit výsledky a mezinárodní atraktivitu evropských vysokoškolských institucí a zvýšit celkovou kvalitu všech úrovní vzdělávání a odborné přípravy v Unii, jež by spojovala vysokou úroveň a spravedlivý přístup, a to podporou mobility mladých lidí a zlepšováním jejich situace v oblasti zaměstnanosti. Toto doporučení je součástí iniciativy Mládež v pohybu a je v souladu s integrovanými hlavními směry strategie Evropa 2020.
- (2) Mobilita ve vzdělávání, to znamená nadnárodní mobilita za účelem získání nových znalostí, dovedností a schopností, je jedním ze základních způsobů, jak mohou mladí lidé posílit nejen možnosti svého budoucího pracovního uplatnění, ale i své mezikulturní povědomí, osobní rozvoj, tvořivost a aktivní občanství. Evropané, kteří se v mládí účastní mobility ve vzdělávání, se později s větší pravděpodobností zapojí do mobility jako

pracovníci. Mobilita ve vzdělávání může přispět k tomu, že systémy a instituce vzdělávání a odborné přípravy budou otevřenější, evropštější a více mezinárodní, přístupnější a efektivnější. Mobilita může rovněž posílit konkurenceschopnost Evropy tím, že pomáhá budovat společnost založenou na znalostech.

- (3) Přínosy mobility byly zdůrazněny v usnesení Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě ze dne 14. prosince 2000 o akčním plánu mobility⁽¹⁾ a v doporučení Evropského parlamentu a Rady ze dne 10. července 2001 o mobilitě studentů, osob účastnících se odborné přípravy, dobrovolníků, učitelů a školitelů uvnitř Společenství⁽²⁾. V doporučení z roku 2001 se členské státy vyzývají, aby přijaly vhodná opatření k odstranění překážek bránících mobilitě těchto skupin.
- (4) Od vydání doporučení v roce 2001 došlo v oblasti mobility mladých lidí k velkému pokroku. Ne všechny nástroje jsou však využívány v úplném možném rozsahu a mnoho překážek přetrvává. V posledním desetiletí se navíc značně změnil celkový kontext mobility ve vzdělávání, mimo jiné v důsledku globalizace, technického pokroku včetně informačních a komunikačních technologií a většího důrazu na pracovní uplatnění a na sociální rozměr.
- (5) V závěrech Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě ze dne 22. května 2008 o podpoře tvořivosti a inovací prostřednictvím vzdělávání a odborné přípravy se zdůrazňuje, že rozmanitost a multikulturní prostředí mohou povzbuzovat tvořivost.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 371, 23.12.2000, s. 4.

⁽²⁾ Úř. věst. L 215, 9.8.2001, s. 30.

- (6) V závěrech o mobilitě mladých lidí ze dne 21. listopadu 2008 Rada vyzvala členské státy, aby přijaly cíl, že studium v zahraničí již nebude výjimkou, nýbrž se postupně stane pravidlem pro všechny mladé Evropany. Rada vyzvala Komisi, aby vypracovala pracovní plán na začlenění opatření na podporu přeshraniční mobility do všech evropských programů a podpořila členské státy v jejich úsilí o podporu mobility.
- (7) V závěrech ze dne 26. listopadu 2009 o profesním rozvoji učitelů a vedoucích pracovníků škol se uznává, že pedagogičtí pracovníci na všech stupních by mohli více využívat zvýšené mobility ve vzdělávání a navazování kontaktů (networking).
- (8) V červenci roku 2009 zveřejnila Komise zelenou knihu s názvem Podpora mobility mladých lidí ve vzdělávání, kterou byly zahájeny veřejné konzultace o řadě otázek, mimo jiné: jak nejlépe rozšířit možnosti mobility pro mladé Evropany, jaké překážky bránící mobilitě ještě zbývá odstranit a jak mohou všichni zúčastnění aktéři spojit síly v novém partnerství v zájmu mobility ve vzdělávání. Odezva na tyto konzultace i stanoviska Evropského hospodářského a sociálního výboru⁽¹⁾ a Výboru regionů⁽²⁾ byly důležitými podklady pro přípravu tohoto doporučení.
- (9) Je třeba podporovat rovněž mobilitu mladých výzkumných pracovníků, a to proto, aby EU nezaostávala za svými konkurenty v oblasti výzkumu a inovací. Sdělení Komise ze dne 23. května 2008 s názvem Lepší kariéra a větší mobilita: evropské partnerství pro výzkumné pracovníky navrhlo řadu kroků s cílem zajistit výzkumným pracovníkům v celé Unii přiměřenou odbornou přípravu a lákavou kariéru a odstranit překážky, které brání jejich mobilitě. V závěrech Rady ze dne 2. března 2010 o mobilitě výzkumných pracovníků a jejich kariérních podmínkách v Evropské unii pak byly stanoveny konkrétní možnosti zlepšení mobility výzkumných pracovníků a označeno několik oblastí činností na podporu volného pohybu znalostí („páté svobody“).
- (10) Programy Unie kromě toho, že významně podpořily mobilitu a přispěly k rozvoji a internacionalizaci vzdělávacích systémů, umožňují na úrovni Unie šíření osvědčených postupů a nástrojů, jejichž cílem je usnadňovat mobilitu mladých lidí ve všech kontextech vzdělávání a odborné přípravy.
- (11) Z hospodářského hlediska je zvláště důležité zajistit účinné využívání a administrativní zjednodušení stávajících vnitrostátních i unijních programů a nástrojů na propagaci a podporu mobility ve vzdělávání.
- (12) Toto doporučení se týká mladých lidí v Evropě ve všech kontextech vzdělávání a odborné přípravy, ve školách, v odborném vzdělávání (v rámci odborných škol nebo učilišť), v krátkodobých programech, v bakalářském, magisterském či doktorandském studiu, jakož i v rámci výměn mládeže, v dobrovolné činnosti nebo na stážích, a to jak uvnitř Unie, tak mimo ni. Mobilita ve vzdělávání je důležitá u všech studijních oborů a okruhů, jako jsou například kultura, věda, technologie, humanitní obory a sport, a také pro mladé podnikatele a výzkumné pracovníky. Učení v souladu s tímto doporučením zahrnuje formální, neformální a informální učení.
- (13) Cílem tohoto doporučení je vyzvat členské státy k tomu, aby podporovaly mobilitu mladých lidí ve vzdělávání a tam, kde je to možné, odstraňovaly překážky, které brání pokroku v této oblasti. Doporučení zároveň plně respektuje pravomoci a povinnosti členských států vyplývající z vnitrostátních právních předpisů i z právních předpisů Unie.
- (14) Toto doporučení členské státy rovněž vyzývá, aby k podpoře mobility využívaly všech možností, které skýtají stávající nástroje Unie a Boloňského procesu, zejména pak Evropská charta kvality mobility, Europass (včetně dodatku k diplomu), Youthpass, evropský rámec kvalifikací, evropský systém přenosu a akumulace kreditů a evropský systém kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu.
- (15) Toto doporučení obsahuje konkrétní pokyny, pokud jde o správní a institucionální otázky týkající se mobility mladých lidí ve vzdělávání,

DOPORUČUJE, ABY ČLENSKÉ STÁTY:

- 1) Informování a poradenství týkající se možností mobility ve vzdělávání
 - a) zlepšily kvalitu informování a poradenství týkající se možností mobility na celostátní, regionální a místní úrovni a o dostupnosti grantů se zaměřením na konkrétní skupiny studujících, a to jak uvnitř Unie, tak mimo ni. Členské státy by měly využívat nové, tvůrčí a interaktivní způsoby šíření informací, komunikace a výměny názorů s mladými lidmi a dalšími zúčastněnými stranami;
 - b) zajistily snadnou dostupnost informací o mobilitě ve vzdělávání pro všechny mladé lidi, například prostřednictvím centralizovaných internetových portálů a dalších internetových služeb, středisek podpory (např. „evropských kanceláří“) a informačních poradenských služeb. Užitečné může být rovněž využívání internetových služeb. Doporučuje se využívat v této souvislosti síť Euroguidance;

(1) Úř. věst. C 255, 22.9.2010, s. 81.

(2) Úř. věst. C 175, 1.7.2009, s. 31.

- c) spolupracovaly s Komisí na dalším vývoji a aktualizaci portálu PLOTEUS o vzdělávacích příležitostech, a to zvyšováním počtu vnitrostátních informačních zdrojů, k nimž občané mají přímý přístup prostřednictvím vícejazyčného rozhraní PLOTEUS;
- d) doporučily příslušným celostátním a regionálním agenturám zajistit integraci jejich aktivit s aktivitami ostatních aktérů v oblasti mobility ve vzdělávání s cílem vytvořit jasný, souvislý a jednoduchý tok informací;
- 2) Motivace k účasti na činnostech spojených s nadnárodní mobilitou ve vzdělávání
- a) propagovaly přínosy mobility ve vzdělávání mezi studujícími, jejich rodinami, vyučujícími, školiteli, pracovníky s mládeží a zaměstnanci, pokud jde o seberealizaci a rozvoj odborných, jazykových, sociálních a mezikulturních dovedností, tvořivost, aktivní občanství a budoucí pracovní uplatnění, zejména v kontextu stále globálnějšího trhu práce;
- b) podporovaly navazování kontaktů (networking) mezi příslušnými organizacemi, zúčastněnými stranami a jinými aktéry za účelem zajištění koordinovaného přístupu k motivaci mladých lidí;
- c) podporovaly vzájemnou výměnu informací mezi studujícími, kteří se mobility již zúčastnili, a těmi, kteří se do mobility dosud nezapojili, za účelem zvýšení motivace;
- d) podporovaly „kulturu mobility“, například začleňováním příležitostí k mobilitě do všech studijních kontextů a podporováním vyššího společenského uznání hodnoty mobility ve vzdělávání;
- 3) Příprava příležitostí k mobilitě ve vzdělávání, zvláště s ohledem na znalost cizích jazyků a na mezikulturní povědomí
- a) uznaly význam výuky jazyků a získávání mezikulturních schopností již v rané fázi vzdělávání, a to podporou kvalitní jazykové a kulturní přípravy na mobilitu jak ve všeobecném, tak odborném vzdělávání;
- b) vybízely vyučující, aby při výuce jazyků využívali inovativnější metody, včetně metod využívajících informačních a komunikačních technologií. Zvláštní pozornost je třeba věnovat znevýhodněným studujícím a jejich zvláštním potřebám;
- c) podporovaly šíření základní počítačové gramotnosti mezi mladými lidmi s cílem zajistit, že se budou moci připravit na mobilitu za optimálních podmínek a že budou moci využít nových možností v oblasti virtuální mobility, jež doplňují mobilitu fyzickou;
- d) podporovaly rozvoj partnerství a výměn mezi vzdělávacími institucemi i mezi poskytovateli neformálního učení v zájmu lepší přípravy období mobility;
- 4) Administrativní a institucionální otázky související se studijními pobyty v zahraničí
- a) řešily tam, kde to lze, administrativní otázky, které znesnadňují získávání víz a povolení k pobytu pro občany třetích zemí, kteří chtějí využít možnosti studovat v některém z členských států;
- b) snižovaly, tam kde to lze, administrativní zátěž za účelem podpory mobility ve vzdělávání směrem do Unie i z Unie. Mobilitu ve vzdělávání mezi Uníí a ostatními částmi světa by usnadnila větší spolupráce a partnerství se třetími zeměmi, dohody mezi příslušnými orgány členských států a dvoustranné dohody mezi institucemi;
- c) posoudily otázky vyplývající z různých právních předpisů v Unii, pokud jde o účast nezletilých v programech mobility ve vzdělávání;
- d) stanovily jasné metody, jak učně v raných fázích odborného vzdělávání přesvědčovat k účasti na mobilitě ve vzdělávání. Na podporu mobility učňů a rovněž mladých výzkumných pracovníků ve vzdělávání by členské státy měly v souladu s vnitrostátními předpisy zajistit odpovídající přístup k ochraně z hlediska pojištění, pracovních norem, zdravotních a bezpečnostních požadavků a opatření v oblasti daní, sociálního zabezpečení a důchodů;
- e) aktivně podporovaly vzdělávací programy a programy odborné přípravy připravené a poskytované společně s institucemi v jiných zemích;
- f) případně začlenily příležitosti k mobilitě ve vzdělávání do učebních plánů či vzdělávacích programů a aby vedle toho nabízely příležitosti také ke krátkodobé mobilitě, jež mohou k účasti na mobilitě přesvědčit další mladé lidi;
- 5) Přenositelnost grantů a půjček
- podporovaly přenositelnost grantů a půjček a náležitý přístup k odpovídajícím dávkám v zájmu usnadnění mobility mladých lidí ve vzdělávání;
- 6) Kvalita mobility ve vzdělávání
- a) využívaly stávajících chart kvality, například Evropské charty kvality mobility, a vnitrostátních a regionálních chart k zajištění vysoké kvality mobility a podporovaly záruku kvality u všech aspektů mobility;

- b) podporovaly průběžný dialog a stanovení jednoznačných ujednání mezi vysílající a hostitelskou institucí, například dohodami o studijních pobytech. Podporovaly uznávání získaných vědomostí, dovedností a schopností, transparentní výběrová řízení, vzájemnou výměnu a strukturovanou podporu studujících;
- c) podporovaly mechanismy zpětné vazby po období mobility ve vzdělávání s cílem zajistit vysokou kvalitu takové zkušenosti;
- d) podporovaly programy poradenství a vzájemného učení s cílem zajistit začlenění účastníků mobility ve vzdělávání v hostitelské zemi nebo instituci;
- e) podporovaly zajištění výhodných a cenově dostupných zařízení, pokud jde o ubytování, stravování a dopravu, pro účastníky mobility ve vzdělávání;
- f) podporovaly poskytování poradenství pro studující o tom, jak mobilitu ve vzdělávání co nejlépe využít pro rozvoj znalostí, dovedností a schopností;
- g) podporovaly poskytování poradenství účastníkům mobility ve vzdělávání po jejich návratu o tom, jak využít schopností získaných během pobytu v zahraničí a po dlouhodobém pobytu v zahraničí poskytovaly pomoc při znovuzачlenění;
- 7) Uznávání studijních výsledků
- a) podporovaly zavádění a využívání nástrojů Unie, které usnadňují převádění a ověřování studijních výsledků získaných v rámci mobility mezi členskými státy. Uvedené nástroje by měly být rovněž lépe propagovány, zejména mezi zaměstnavateli;
- b) zlepšily postupy a pokyny pro ověřování a uznávání informálního a neformálního učení v zájmu dalšího rozvoje mobility, např. v rámci dobrovolnické činnosti a práce s mládeží;
- c) zabývaly se otázkou ověřování a uznávání znalostí, dovedností a schopností, jako jsou znalosti cizích jazyků, získaných během pobytu v zahraničí v rámci mobility;
- d) podpořily a zviditelnily kontaktní místa, kde mohou jednotlivci získat informace o tom, jak po návratu ze zahraničí mohou pro své kvalifikace získat uznání a osvědčení;
- 8) Znevýhodnění studujících
- poskytovaly znevýhodněným studujícím, kteří by za běžných okolností mohli přijít o příležitosti mobility ve vzdělávání, cílené informace o dostupných programech a podpoře, které jsou přizpůsobeny jejich zvláštním potřebám;
- 9) Partnerství a financování
- a) podporovaly partnerství v oblasti mobility ve vzdělávání s účastníky z veřejného i soukromého sektoru, kteří působí na regionální a místní úrovni. Zde mohou být cennými partnery obchodní komory, obchodní sdružení, sdružení v oblasti odborného vzdělávání a přípravy, profesní sdružení a nevládní organizace. Dále je třeba podporovat sítě škol a univerzit sloužící k výměně informací, novinek a zkušeností;
- b) podporovaly regionální a místní orgány, aby se více zapojovaly do podpory mobility ve vzdělávání rozvíjením stávajících sítí a vytvářením nových partnerství;
- c) stimulovaly aktivní spolupráci a komunikaci (včetně zvyšování povědomí o hodnotě mobility ve vzdělávání a její prosazování) mezi vzdělávacími institucemi a podniky, jelikož zapojení podniků je důležitým činitelem při posilování mobility mladých lidí, a to například zajišťováním pracovních stáží. Ve vhodných případech poskytovaly v souladu s ujednáními a vnitrostátními právními předpisy pobídky, například zvláštní granty podnikům, zaměřené na podporu jejich účasti při zajišťování stáží;
- d) přispívaly k soudržnosti a doplňkovosti vnitrostátních a ujednání programů za účelem zajištění součinnosti a zvýšení efektivnosti programů mobility;
- 10) Úloha špičáků
- a) podporovaly využívání „špičáků“, jako jsou učitelé, školitelé, rodiny, pracovníci s mládeží a mladí lidé, kteří již mají zkušenost s mobilitou, aby inspirovali a motivovali mladé lidi k účasti na mobilitě. Vybízely zaměstnavatele ve školství, aby uznávali a ohodnocovali zájem učitelů, školitelů a pracovníků s mládeží o mobilitu ve vzdělávání;
- b) propagovaly a podporovaly příležitosti k mobilitě ve vzdělávání jako součást výchozí odborné přípravy a pokračujícího profesního vývoje vedoucích vzdělávacích institucí, učitelů, školitelů, administrativních pracovníků a pracovníků s mládeží.
- 11) Sledování pokroku
- a) na dobrovolném základě podporovaly činnost zkoumající proveditelnost vytvoření metodického rámce pro sledování pokroku v oblasti podpory mobility ve vzdělávání a odstraňování překážek s ní spojených, na základě přípravné studie provedené sítí Eurydice s pomocí odborníků z členských zemí a bude plně využívat stávající zdroje údajů a informací;

b) podávaly Komisi zprávy o pokroku v oblasti podpory mobility ve vzdělávání a odstraňování překážek s ní spojených v rámci stávajících struktur strategického rámce pro evropskou spolupráci v oblasti vzdělávání a odborné přípravy („ET 2020“) pro podávání zpráv;

BERE NA VĚDOMÍ ZÁMĚR KOMISE:

- 1) zajistit v úzké spolupráci s členskými státy plné a účinné využívání programů a rozpočtů Unie, zejména v oblasti celoživotního učení, v zájmu rozšíření studijních příležitostí pro mladé lidi, mimo jiné zvážením využití evropských strukturálních fondů a Fondu soudržnosti a Evropské investiční banky ⁽¹⁾;
- 2) podporovat úsilí členských států zaměřené na podporu mobility ve vzdělávání, zejména zvážením důsledků tohoto doporučení pro příští generaci programů Unie v oblasti vzdělávání a odborné přípravy a pro příští víceletý finanční rámec Unie;

- 3) ve spolupráci s členskými státy zlepšit statistický rámec pro měření nadnárodní mobility ve vzdělávání;
- 4) v úzké spolupráci s odborníky z členských států posoudit proveditelnost vytvoření metodického rámce – ve sdělení Komise nazvané *Mládež v pohybu* uváděného jako „tabulka výsledků v oblasti mobility“ – pro sledování pokroku v oblasti mobility ve vzdělávání a odstraňování překážek s ní spojených;
- 5) vyhodnotit pokrok při odstraňování překážek mobility ve vzdělávání po prvních čtyřech letech provádění doporučení.

V Lucemburku dne 28. června 2011.

Za Radu
předseda
FAZEKAS S.

⁽¹⁾ A rovněž zvážením proveditelnosti vývoje nového způsobu finanční podpory – včetně případných „evropských půjček pro studenty“ – v souladu se závěry Rady z listopadu 2008 týkajícími se mobility mladých lidí.